

PERSSCHOUW

Een enquête.

Over het algemeen lijkt me de waarde van enquêtes uiterst disputabel. Maar het is niet noodig, het model artikel altijd te negeren. Daarom geef ik hier via het Herv. Zondagsbl. v. Friesl. volgend bericht uit „De Nederlander” door:

Het Engelse genootschap „The Christian Evidence Society” heeft, naar wij in „De Tijd” lezen, het initiatief genomen voor een enquête onder meer dan tweehonderd geleerden in Engeland en het buitenland, waarbij ook erkende vrienden, zelfs zij, die de meest revolutionaire geestelijke begrippen aanhangen, niet zijn voorbijgegaan. Aanleiding tot deze enquête was de meening, door Engelse vrienden steeds diervermeend, dat de vooruitgang der natuurwetenschappen aan alle geleerden de onhoudbaarheid van een Schepper en van de onsterfelijkheid der ziel zou hebben aangetoond.

Om dezelfde reden heeft de enquête en haar resultaat ook voor ons belang.

Statistiek van geloofsverzuiging.

Aan de Engelse geleerden werden de volgende vragen ter beantwoording voorgelegd; de antwoorden vermelden wij er bij:

	Ja Neen Twijfelachtig		
Geloof jij in het bestaan van een geestelijke, onstoffelijke wereld?	121	13	66
Zijt gij van meening, dat de mensch in zekeren zin verantwoordelijk is voor de goedheid van zijn handelingen	173	7	20
Zijt gij van meening, dat geloof in evolutie vereenigbaar is met geloof in een Schepper?	142	6	52
Zijt gij van meening, dat de wetenschap ontkennend staat tegenover de gedachte aan een persoonlijke God, zooals Jezus Christus ons die leert?	26	103	71
Geloof jij, dat de persoonlijkheid van mannen en vrouwen na het lichamelijk sterven blijft voortbestaan?	47	41	112
Zijt gij van meening, dat de hedendaagsche groote ontdekkingen der wetenschap gunstig het godsdienstig geloof beïnvloeden?	74	27	99

Overigens zal men zien, dat de vragen ten deele slap, ten deele onduidelijk gesteld zijn. De eerste is slap, de 2e ook; de 4e brengt de stin van „de” wetenschap ten toonele, en het is zeer de vraag, of de verschillende antwoordende heeren en dames van „de” wetenschap een overzicht hadden. En een model van onduidelijke vraagstelling levert vraag 3. Op die vraag kan een gereformeerde „ja” antwoorden; maar ik vermoed, dat van de 142, die er „ja” op geantwoord hebben, er misschien wel meer dan 141 geweest zijn, die met dat „ja” een opvatting hebben willen uitspreken, waartegen een gereformeerde zijn „neen” zou moeten doen hooren. Want „evolutie” en „de” evolutie (zooals ze in vele vormen doorgaans geleerd wordt), dat is heel wat anders; evolutie op de basis der schepping is wat anders dan een, die van het begrip schepping de grondgedachten loochent. Men ziet: die enquêtes geven niet veel; het lukt mij niet, ervan onder den indruk te komen.

Op wie er in den geest geschoten wordt, en nog wat.

In het „Geref. Kbl. v. N.-Br. & Limb.” vraagt Ds J. H. Jonker van Werkendam, of het wel bekend is,

dat er naast „onze jonge menschen, die weer gaan vragen naar de beginselen, die moeten beleden worden op maatschappelijk en staatkundig terrein”, andere, jonge menschen zijn — jongens van onze J.V., Catechisanten, en belijders, die vurige bewonderaars, ja aanhangers en verdedigers van het fascisme zijn?

Dat zij verantwoordigd vragen is dat verdraagbaar met het A.R. beginsel, dat in Amsterdam de communisten hebben laten schieten op poppen, die voorstellen den paus, pastoren en dominé's, terwijl er toch in Amsterdam een A.R. burgemeester staat aan het hoofd der politie?

Dat zij verantwoordigd vragen is het verdragelijk met het A.R. beginsel, dat week in week uit ons Nederlandsche volk vergiftigd wordt door de lectuur, die de communisten, en de dageraadsmannen e.a. onder ons volk verspreiden?

Dat de Radio afgestaan wordt zooals op Zaterdag 3 September voor de Godonteerende en alle geloovigen kwetsende propaganda van de dageraadsmannen en Moskouvieters?

Achteruitzetting van den bijbel.

In de „s-Gravenhaagsche Kb.” (herv.) schrijft Dr A. Troelstra:

Onlangs wees ik er op, dat een predikant in onze Kerk over een tekst uit de Apocriefe boeken gepreekt had. Ik dacht, dat dit geval op zich zelf zou blijven staan. Maar, als het bericht uit de bladen juist is, dan heeft nu een andere voorganger afscheid genomen van zijn gemeente met een predikatie over de woorden: Bid en Werk.

Al hoort dit alles misschien meer thuis in de rubriek Kerkelijk Leven, en al wil ik waarlijk niet 'werk uit de handen van broeder Schokking nemen, nu ik over 'teene iets gezegd heb, kan ik niet zwijgen over het andere. En mijn spreken is een ernstig protest.

Deze dingen zijn niet onschuldig, al zeg ik nog eens, dat het zeer wel mogelijk is, naar aanleiding van deze spreuk vrome, juiste, bijbelsche opmerkingen te maken. Maar op onze kansels ligt de Bijbel, en onze belijdenis en heel de historie onze Kerk wijzen nadrukkelijk op den Bijbel, die de grondslag, het uitgangspunt, de toetssteen is en moet blijven van de prediking. De taak van den leeraar is niet mooie, ware dingen te zeggen, maar Gods Woord te bedienen, de Heilige Schrift uit te leggen en toe te passen.

Er zijn in onze Kerk evenals in iedere kerk allerlei min of meer verkeerde dingen, misschien meer verkeerde dingen dan elders. Maar als de Schrift uit het midden wordt weggenomen, dan is er geen maatstaf meer, waaraan het verkeerde gemeten kan worden, dan wordt het beginsel ontleend aan menselijke gevoelens, inzichten en redeneeringen.

Natuurlijk zijn we het met de bezwaren, die Dr Troelstra tegen dergelijke „tekst”-keuze heeft, van harte eens. Alleen maar, — de gewraakte keuze lijkt ons een volkomen consequente toepassing van veler bijbelbeschouwing. Als ik „vrijzinnig” was, of ethisch, zou ik, voor zoover historische of reglementaire bepalingen niet in de weg stonden, precies zoeo willen doen. Al was 't alleen maar uit eerbijheid, — om de gemeente niet te laten leven in een sprookjessfeer.

Overigens herhalen we, dat er ook heel wat door en door orthodoxe (in eigen overtuiging althans) volksvoorgangers zijn, die „preken” houden, waarboven inderdaad een tekst staat, zonder dat evenwel die tekst gepreekt wordt.

K. S.

BOEKBESPREKING

De Redactie ontving ter bespreking de Juli-, Augustus- en Septembernummers van verschillende tijdschriften en periodieken. Uiteraard is het niet mogelijk den inhoud van al die vele bladen volledig weer te geven. We vermelden daarom wat ingekomen is en noemen enkele artikelen of bijdragen. In de maandelijksche overzichten, die weer gegeven worden nu ons blad in volledig formaat verschijnt, zullen we zooveel mogelijk wel de volledigheid van opgave betrachten.

De Christelijke Illustratie „De Spiegel” (uitg. Gebr. Zomer & Keuning, Wageningen) bracht in haar wekelijksche afleveringen, behalve de gewone rubrieken en de belletristische bijdragen, artikelen van verschillende inhoud, o.a. over de Rotterdamse haven, de Harnhutterzending, Hooiloogst op Marken, Armenzorg en Schilderkunst, Japan op Toyohiko Kagawa, diestudies, alle rijk geïllustreerd.

Timothäus, uitg. La Rivière & Voorhoeve, Zwolle, heeft naast een meditatie en veelvuldige illustratie, naast belletristische bijdragen en korte mottostukjes o.m. artikelen over Wonderdoeners, Malaise, Kijks in het werk der Evangelisatie, J. Hudson Taylor, Garibaldi;

Ons Reisblad, Orgaan van de Ned. Chr. Reisvereniging, adres Den Haag, Weteringkaade 22a, bevat behalve veel verenigingsnieuws, overzichten, reisverslagen van leden, foto-illustraties, agenda, o.m. art. over: Leider wezen, Walcheren, Frankfort, Schotland;

De Jonge Vrouw, Geïllustreerd Christelijk Tijdschrift (uitg. Bosch & Keuning, Baarn), heeft artikelen over Russischen stedenbouw, Praatje over Kulansu, Levensblijheid, Moeder en Kind. Voorts een rijke en zeer interessante serie bijdragen over Kamerplanten, Handweven, Oude Fransche kanten, Keukengeheimen, Kleedingversiering, Bloemmodellen, Verhuizen, Stalen Meubelen, Nieuwe Binnenhuiskunst, Langers de Winkels. Behalve het verenigingsnieuws, de langere correspondentie, de Korte Schetsen verdienen nog vermelding de literaire bijdragen van Diet Kramer en de medische artikelen (over kinderverzorging) van den arts C. Steketee;

Het Geref. Mannenblad (Orgaan van den Bond van Geref. Mannenverenigingen in Nederland, adres Den Haag, Laan van Eik en Duinen 114) heeft o.m. het Openingswoord van den Bondsvoorzitter („Na Tien Jaren”), bij gelegenheid van den Bondsdag te Rotterdam en het daar geleverde referaat van Ds den Houting over: Wat is de juiste beschouwing en waardeering van ons eigen kerkelijk instituut. Voorts Schriftstudie en art. over Kerkelijke Tucht;

Het Geref. Zendingblad (drukkerij „Vada”, Wageningen) brengt op de gewone wijze het nieuws van de verschillende zendingssterren, brieven, korte mededeelingen, verantwoordingen, enz.;

Het Homoeopathisch Maandblad (uitg. N.V. Ropers Drukkerij, Barentstraat 12, Den Haag) bevat o.m. een in memoriam Dr Munting, art. over Prof. Donders, de Homoeopathische Methode, Arts en Patiënt, Het encephalitis-rapport en een verslag van de Jaarvergadering der Vereniging te Apeldoorn;

Ons Blad, Evang. Maandblad voor Jongens en Meisjes (uitg. Johs Vlaanderen Oldenzeel, 1e Oosterparkstraat 212, Amsterdam) heeft, behalve de gewone rubrieken raadsels en correspondentie, art. over Abram in Kanaän, Lot in Sodom, Want hij zorgt voor u;

De Schoolkrant (uitg. Gebr. Zomer & Keuning, Wageningen) brengt op de gewone manier, geïllustreerd, Buitenlandsch- en Binnenlandsch Nieuws, Korte Berichten, Raadsels.

De Elimbode, Orgaan van de Ned. Vereen. voor zending onder Israël, Tulpstraat 14, Rotterdam, heeft meditatie en art. over Chr. Wilh. Hisch Pauli, Een

doopplechtigheid in de Nieuwe Kerk te Scheveningen, Elims derde Jodenzendingsfeest;

Mededeelingen van het Kunstverbond in Nederland, corresp. adres G. den Broeder, Hoogeweg 50a, Amsterdam, heeft behalve Bondsnieuws een interessant artikel van P. H. Muller over: Literatuur die er niet is;

De Elisabethbode, die als voortzetting van den arbeid van Mevr. Mijndhardt-Keller, thans als redactie-adres heeft Koornmarkt 20a, Delft, bevat art. over Open vensters naar boven, Werkers in het Evangelie, Als er een God is, Van Gods Schepping, Voor onze Zieken, Om ons Gezinsleven, Uit onzen Bijbel, Wat doen wij met Gods tempel, Geen andere Naam, Raad en Troost.

Verder ontving de Redactie:

Verslag van de 58e Alg. Verg. van de Geref. Zondagschoolvereen. „Jachin” (Jachins Uitg. Bureau Verleer, Haarlem), waarin: Jaarverslag 1931/1932, Onze Vergaderingen (Bidstond, Begroetingsamenkomst, Jaarvergadering), Verslagen van Secretaris, Penningmeester, Redacteur Orgaan, Boekbeoordeeling, Referaten; van Prof. Grosheide over Jachins Rooster, van Ds J. A. Tazelaar over: Wat kan geschieden om de belangstelling in de Zondagschool te verlevigen, van Ds J. Douma over: De Kerstfeestviering onzer Geref. Zondagscholen (thans afgedrukt, gehouden in 1931);

Jaarverslag der Vereen. tot Chr. verzorging van krankzinnigen in Nederland (uitg. Centraal Kantoor, Sweelinckplein 1, s-Gravenhage) met opgave van bestuur en stichtingen, agendum jaarvergadering 1931 en verslag, Referaat van Ds W. Bech, over De Christus en de Christelijke verzorging van Krankzinnigen, Geschiedenis en staat der Vereen. over 1931, Financ. verantwoordings;

Stemmen uit Bethesda (adres M. C. Welle, Oostduinlaan 20, Den Haag) berichten omtrent den arbeid in het melaatschen-gesticht Bethesda in Suriname, met opgave van Bestuur, Jaarverslag en Rekening over 1931, Bestuur in Suriname, Verslag der Jaarvergadering, Giftenlijsten;

Verslag van de werkzaamheden der Comm. Tehuizen voor Prof. Christel. Werklozen 1931—1932 (secc. penningmeester G. Baas Kzn, Marnixstraat 399, Amsterdam) met mededeeling over de oprichting, het besturen der comité, de tehuizen, de bezoeken, de onderhouden medewerking, oproep tot verderen steun;

Mededeelingen omtrent de „Dictionnaire encyclopedique de la Bible” (corr. adres Dr F. J. Krop, Willebrordusplein 19, Rotterdam);

Maandbericht van de Ned. afd. van den Wereldbond der kerken met berichten uit de Nederl. afd., berichten over de Ontwapeningsconferentie, Kerk en Ontwapeningsconferentie, Ongerustheid te Amsterdam, Mool vredeswerk, Wie was Shearer, Omgekochte Pers, Een vruchtbare bestrijding van den oorlog, Tegen dienstplicht, Vredesbudget en militaire uitgaven (drukkerij P. den Boer, Utrecht);

Prospectus van de Christelijke Weekkalender voor het jaar 1933, onder red. van N. Baas, L. Brasser, Meij. G. Ingwersen, Ds C. Kapteyn, Meij. G. Matter, W. J. Röttger, met een schild vervaardigd door Meij. Jos. Knap, speciaal samengesteld voor de Evangelisatie, prijs 50 ct. (voor Zondagssch. 25 ct.). Uitg. Johs Vlaanderen Oldenzeel, 1e Oosterparkstraat 212, Amsterdam-Oost. Het blok is voorzien van 60 blaadjes. De voorzijde draagt jaartal, maand, dagen, data, achter elken datum een tekst, de achterzijde verhalen en raadsels;

Filippus' Scheurkalender voor 1933, uitg. J. B. v. d. Brink en Co., Zutten, met op het schild de voorstelling van de gelijkenis der dwaze maagden, tekststukjes op de voorzijde der dag-blaadjes en verhalen op de achterzijde;

Zes en dertigste jaarverslag van de Vereen. Dr Scheurers Hospitaal, adres Meij. J. H. Schut, Amsteldijk 84, Amsterdam, met bijdragen van Dr W. G. Harrenstein en Dr K. P. Groot, financ. verslag, verslag van de Naakransen.

Eindelijk een overdruk van het artikel van J. Haver Droeze over August Heyting, waarin deze geteekend wordt als dichter, essayist, bloemlezer, voordrager, organisator, polemicus en kunstverzamelaar.

C. T.

16 maanden in gevangenschap bij Chinese Communisten, door Ernst Fischle (177 blz., ing. f.1.75, geb. f.2.50).

N.V. J. H. Kok — Kampen.

Mijn reis naar de Russische grens, tiende radio-toespraak van Dr F. J. Krop (32 blz. f.0.30).

„Geloof en Vrijheid”, 1e Pijnackerstraat 102, Rotterdam.

Twee uitgaven over dezelfde soort stof, over het martelaarschap om het geloof in den modernen tijd. Het boek van Ernst Fischle, vertaald door H. J. van der Munnik, is een regelmatig verhaal, vlot geschreven, van de ellende, die de zendingen Fischle, Kilpper en Walter hebben doorgemaakt bij hun, schijnbaar hopeloos arbeid in China. Gevangen genomen, gescheiden van hun familie, gevlucht, opgejaagd, geestelijk en lichamelijk gemarteld, hebben de kloeken mannen ondervonden wat het is, als de booze machten zich opmaken tegen het Evangelie en zijn belijders. Wij, die dit alles lezen en mee doormaken de voortdurende spanning tusschen hoop op verlossing en jammerlijke teleurstelling, die meeleven in al het lijden en leed, dat deze predikers hebben te verduren, komen onder den diepen indruk van de moeiten van den zendingsarbeid, maar vooral ook van den geloofsmoed en de heilige kracht, die bij en door dien arbeid openbaar worden. Donker en zwart is in dit boek het beeld van de vijanden Gods, maar glanzend en heerlijk straalt over die donkerheid heen het licht der genade en der vertroosting. En zoo is de lectuur van dit verhaal een aangrijpend getuigenis van het martelaarschap, dat in onzen tijd geleden wordt, maar ook een klaar bewijs, dat in dat lijden God Zijn Naam verheerlijkt.

Hetzelfde Krop, dat siche grens Platon e.a. ook hier o. Maar niet trouwen, m. des Heeren. Het is g. lezen, wan. ping, dat v. beproefden te latente g. geloofsvrij.

We behc. boek, dat. gebleken, s. voorzien v. middelen, l. loopige hu. van den d. een voorw.

Zooals d. blad den. eigen publi. doen. Het K. (want een. ren) en ee. ziet men w. werkjes. O. gemeente. K. toen reeds. enkele jare. vraagd doe. achterwege.

De inhou. dit behand. teeren” in. die voelt zi. is o l e m e. het dwingt. heid en de. zou ik geer. ja, nog ste. willen n. belbeschou. ken in Ned. nadruk bij. heel wat m. willen, wat. zeggen —. ganger v. anderen ge. grip „gew. dichte over. uitspraak: v. veel te welc. kan. Welns. wordt, ik. meerd was. formeerde. onderwerp. bezigen) di. geest: het v. besluit aan. schelst, in. in tracht te. bakken. v. Schrift, en. Paulus geb. vaardig? g. humanistis. een kort en. immers de. In dien g.

Heden versc.

Dit boek la. de predikin. sterke en ta. vastgeklonk. Een pracht. moet lezen.

DE V

Een fijn boe. satie. Men le.